STAATSCOURANT
Officiële uitgave van het Koninkrijk der Nederlanden sinds 1814.
Nr. 26949
28 juli
2026

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt van 16 juli 2026, kenmerk ACM/UIT/682932 op grond van artikel 3.121, eerste lid, van de Energiewet, strekkende tot goedkeuring en vaststelling van het gezamenlijk voorstel van de transmissie- en distributiesysteembeheerders voor inkoopprocedures voor niet-frequentiegerelateerde ondersteunende diensten

Zaaknummer: ACM/26/200347

De Autoriteit Consument en Markt,

Gelet op artikel 3.121 van de Energiewet;

Besluit

ARTIKEL I

De Systeemcode elektriciteit 2026 wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 9.37 komt te luiden:

Artikel 9.37

1 De systeembeheerder bepaalt voor de automatische spanningsregeling van de elektriciteitsproductie-eenheid als bedoeld in artikel 3.13, vijfde lid, de instelling van de helling, de referentiewaarde en de helling van de overgang tussen twee referentiewaarden.

2 Indien een elektriciteitsproductie-eenheid niet bijdraagt aan de blindvermogenshuishouding in de normale toestand, moet de referentiewaarde binnen 15 minuten na constatering van een afwijking naar een uitwisseling van 0 Mvar worden teruggebracht, tenzij anders is overeengekomen.

3 De transmissie- of distributiesysteembeheerder past bij de verwerving van blindvermogen voor spanningsregeling in stationaire toestand de inkoopprocedure toe die is opgenomen in bijlage 8.

4 De transmissie- of distributiesysteembeheerder contracteert voor het inkopen van blindvermogen voor spanningsregeling in stationaire toestand uitsluitend aangeslotenen op het door hem beheerde systeem of een daarop aangesloten gesloten systeem.

5 De transmissiesysteembeheerder kan, bij behoefte aan blindvermogen voor stationaire spanningsregeling dat geleverd kan worden door een aangeslotene op het distributiesysteem, de distributiesysteembeheerder verzoeken de desbetreffende aangeslotene voor hem te contracteren. De distributiesysteembeheerder heeft het recht dit verzoek af te wijzen.

B

In artikel 9.51, tweede lid wordt na “omvang” ingevoegd “onder toepassing van artikel 3.2 van de Aanbestedingswet 2012”.

C

Bijlage 8 komt te luiden:

BIJLAGE 8 BIJ ARTIKEL 9.37, DERDE LID: INKOOPPROCEDURE BLINDVERMOGEN VOOR SPANNINGSREGELING IN STATIONAIRE TOESTAND

1 De transmissie- of distributiesysteembeheerder gebruikt een online platform naar eigen keuze

ten behoeve van het inkopen van blindvermogen voor spanningsregeling in stationaire toestand.

2 De transmissie- of distributiesysteembeheerder gebruikt het platform als bedoeld in het eerste lid, voor het informeren over de aanbesteding van de inkoop van blindvermogen voor spanningsregeling in stationaire toestand.

3 De marktdeelnemer die aan de systeembeheerder blindvermogen voor spanningsregeling in stationaire toestand kan leveren, kan, na registratie bij de transmissie- of distributiesysteembeheerder op wiens systeem hij is aangesloten, biedingen doen voor het leveren en onttrekken van blindvermogen op afzonderlijke aansluitingen op de door systeembeheerder te bepalen locatie(s) of netdelen via het in het eerste lid bedoelde platform.

4 De transmissie- of distributiesysteembeheerder deelt de gunningsbeslissing mee aan de marktdeelnemer die een bieding heeft gedaan als bedoeld in het vierde lid, via het platform als bedoeld in het eerste lid, en desgewenst door middel van een e-mail met gunningsbrief.

5 Per veiling worden bij publicatie en, in geval van mutatie van de status onverwijld, minimaal de volgende gegevens beschikbaar gesteld:
   a. de veilingdatum;
   b. de veiling-ID, zijnde een uniek identificatienummer voor de veiling;
   c. het contracttype, zijnde jaar of anders;
   d. de gate-tijden:
      1°. open: vanaf dit moment kunnen marktdeelnemers die aan de systeembeheerder blindvermogen voor spanningsregeling in stationaire toestand kunnen leveren, biedingen indienen;
      2°. sluiten: tot dit moment kunnen marktdeelnemers die blindvermogen voor spanningsregeling in stationaire toestand leveren aan de systeembeheerder biedingen indienen;
      3°. publiceren: het voorgenomen moment waarop de gunning onherroepelijk wordt;
   e. de toe te kennen hoeveelheid blindvermogen voor spanningsregeling in stationaire toestand leveren/onttrekken, zijnde de maximaal te contracteren hoeveelheid blindvermogen voor spanningsregeling in stationaire toestand per richting per locatie;
   f. de status, zijnde de actuele status van de aanbesteding:
      1°. gepland: de veiling is gepland;
      2°. gate open: de aanbesteding is open voor ontvangst van biedingen;
      3°. gate gesloten: de aanbesteding is gesloten;
      4°. geannuleerd: de veiling is geannuleerd door de transmissie- of distributiesysteembeheerder;
      5°. resultaten: de resultaten zijn vastgesteld en meegedeeld aan de marktdeelnemers;
      6°. onder review: er is een mogelijke onvolkomenheid ontdekt die wordt onderzocht; resultaten kunnen nog niet worden meegedeeld; en
   g. de contractperiode.

6 Indien een veiling zoals bedoeld in het zesde lid, onvoldoende resultaat oplevert, kan de transmissie- of distributiesysteembeheerder binnen vier weken na die veiling een volgende veiling organiseren voor dezelfde contractperiode. In dat geval worden de marktdeelnemers die aan de systeembeheerder blindvermogen voor spanningsregeling in stationaire toestand kunnen leveren daarvan tijdig op de hoogte gesteld.

7 Indien een veiling, als bedoeld in het zesde of zevende lid, niet tot voldoende resultaat leidt, kan de transmissie- of distributiesysteembeheerder bilateraal afspraken maken over de beschikbaar te stellen blindvermogenscapaciteit met marktdeelnemers die aan de systeembeheerder blindvermogen voor spanningsregeling in stationaire toestand kunnen leveren.

8 Indien het platform als bedoeld in het eerste lid onvoorzien niet beschikbaar is, of indien er sprake is van een onvoorziene en plotselinge aanvullende behoefte aan blindvermogen voor spanningsregeling in stationaire toestand, kan de transmissie- of distributiesysteembeheerder besluiten om incidenteel af te wijken van de inkoopprocedure voor blindvermogen voor spanningsregeling in stationaire toestand, zoals omschreven in het eerste tot en met achtste lid.

ARTIKEL II

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 oktober 2026.

Dit besluit zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

's-Gravenhage, 16 juli 2026

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,
M.R. Leijten
bestuurslid

Als u rechtstreeks belanghebbende bent, kunt u bezwaar maken tegen dit besluit. Stuur uw gemotiveerde bezwaarschrift naar de Autoriteit Consument en Markt, Juridische Zaken, postbus 16326, 2500 BH Den Haag. Graag ontvangen wij uw bezwaarschrift binnen zes weken na de dag waarop dit besluit bekend is gemaakt. In uw bezwaarschrift kunt u de Autoriteit Consument en Markt verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de bestuursrechter.

TOELICHTING

1 Samenvatting

1. Met dit besluit wijzigt de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) op gezamenlijk voorstel van de transmissie- en distributiesysteembeheerders (hierna: gezamenlijke systeembeheerders) de Systeemcode elektriciteit 2026 (hierna: Systeemcode). De wijzigingen hebben betrekking op de vastlegging in de Systeemcode van de inkoopprocedures voor (i) blindvermogen voor spanningsregeling in stationaire toestand en (ii) blackstartmogelijkheden.
2. Per 1 januari 2026 is de Energiewet in werking getreden. Op basis van de Energiewet[1] moeten de systeembeheerders niet-frequentiegerelateerde ondersteunende diensten (hierna: NFOD's) inkopen via transparante, niet-discriminerende en marktgebaseerde procedures. De Energiewet schrijft voor dat een transmissie- of distributiesysteembeheerder bij de inkoop van ondersteunende diensten methoden of voorwaarden toepast die vooraf door de ACM zijn goedgekeurd.[2] NFOD's vallen onder de definitie van ondersteunende diensten in de Energiewet. Daaruit volgt dat de inkoopprocedures voor NFOD's in de Systeemcode moeten worden vastgelegd.
3. De wijzigingen van de Systeemcode hebben alleen betrekking op de inkoopprocedures voor (i) blindvermogen voor spanningsregeling in stationaire toestand en (ii) blackstartmogelijkheden, omdat de transmissiesysteembeheerder momenteel alleen deze twee NFOD's inkoopt. De distributiesysteembeheerders kopen momenteel nog geen NFOD's in. Indien de distributiesysteembeheerders in de toekomst besluiten blindvermogen voor spanningsregeling in stationaire toestand in te gaan kopen, dan zal de inkoopprocedure in de Systeemcode daarop van toepassing zijn.

2 Aanleiding en gevolgde procedure

4. De ACM stelt op grond van artikel 3.121 van de Energiewet methoden of voorwaarden vast voor de energiemarkt, of keurt deze goed. Dit besluit is tot stand gekomen op basis van een voorstel van de gezamenlijke systeembeheerders dat de ACM op 29 januari 2026 heeft ontvangen.
5. De ACM is van mening dat het voorstel geen technische voorschriften bevat bedoeld in Richtlijn (EU) 2015/1535. Om die reden zijn de voorwaarden in dit besluit niet in ontwerp ter notificatie aangeboden.

3 Beoordeling

3.1 Procedureel

6. De ACM constateert dat het voorstel op 11 december 2025 in een overleg met representatieve organisaties is besproken. In het voorstel is een verslag opgenomen van dit overleg en de indieners hebben in het voorstel aangegeven welke gevolgtrekkingen zij hebben verbonden aan de zienswijzen die organisaties naar voren hebben gebracht. Naar het oordeel van de ACM voldoet het voorstel daarmee aan de vereisten bedoeld in artikel 3.120, tweede lid, van de Energiewet.

3.2 Inhoudelijk

7. Gelet op de inwerkingtreding van de Energiewet per 1 januari 2026 en daarmee ook van artikel 3.28, eerste lid, van de Energiewet moeten de systeembeheerders voor elektriciteit NFOD's inkopen volgens transparante, niet-discriminerende en marktgebaseerde procedures die deelname van alle in aanmerking komende marktdeelnemers faciliteren. Op grond van artikel 3.119, eerste lid, van de Energiewet moet een transmissie- of distributiesysteembeheerder voor elektriciteit bij de uitvoering van wettelijke taken of verplichtingen met betrekking tot het inkopen van ondersteunende diensten, methoden of voorwaarden toepassen die vooraf zijn goedgekeurd door de ACM overeenkomstig artikel 3.121, eerste lid, van de Energiewet. Uit de definitie van ondersteunende dienst voor elektriciteit in artikel 1.1 van de Energiewet volgt dat NFOD's hieronder vallen.
8. De wijzigingen van de Systeemcode hebben alleen betrekking op de inkoopprocedures voor (i) blindvermogen voor spanningsregeling in stationaire toestand en (ii) blackstartmogelijkheden, omdat de transmissiesysteembeheerder momenteel alleen deze twee NFOD's inkoopt. De distributiesysteembeheerders kopen momenteel nog geen NFOD's in. Indien de distributiesysteembeheerders in de toekomst besluiten blindvermogen voor spanningsregeling in stationaire

[1] Zie artikel 3.28, eerste lid, van de Energiewet.
[2] Zie artikel 3.119, eerste lid, van de Energiewet.

toestand in te gaan kopen, dan zal de inkoopprocedure in de Systeemcode daarop van toepassing zijn.

3.2.1 Blindvermogen voor spanningsregeling in stationaire toestand

3.2.1.1 Artikel 9.37, eerste lid, Systeemcode

9. De gezamenlijke systeembeheerders lichten op pagina 3 van het codewijzigingsvoorstel toe dat in het eerste lid van artikel 9.37 van de Systeemcode is toegevoegd dat de systeembeheerder de helling van de overgang tussen twee referentiewaarden specificeert en dat er geen waarde voor deze regelsnelheid is vastgelegd, omdat deze per locatie en technologie kan verschillen.
10. De ACM heeft om een nadere toelichting gevraagd op deze voorgestelde wijziging.[3] In de beantwoording hierop geven de gezamenlijke systeembeheerders het volgende aan: *"Van oudsher werden enkel synchrone eenheden gecontracteerd waarbij de opregelsnelheid gespecificeerd moest worden (bij TenneT volledige levering binnen 15 min). Door inzet van invertertechnologie kan de levering instantaan plaatsvinden (te snelle levering). Deze zeer snelle levering kan het systeem verstoren, waardoor regelsnelheden vastgelegd dienen te worden. De spanningsvariatie is ook afhankelijk per netvlak omdat de kortsluitvermogens verschillend zijn. Daarom is dit locatie specifiek."*[4]
11. De ACM constateert dat met inbegrip van de aanvullende toelichting deze wijziging voldoende is gemotiveerd en in overeenstemming is met de in artikel 3.121, eerste lid, van de Energiewet opgenomen voorwaarden. De ACM neemt de voorgestelde wijziging over samen met enkele ambtshalve wijzigingen.

3.2.1.2 Artikel 9.37, vierde en vijfde lid, Systeemcode

12. Op pagina 3 van het codewijzigingsvoorstel geven de gezamenlijke systeembeheerders een toelichting op het voorgestelde vierde lid van artikel 9.37 Systeemcode. Naar aanleiding van deze toelichting en de voorgestelde bewoordingen van artikel 9.37, vierde lid, van de Systeemcode heeft de ACM diverse schriftelijke vragen gesteld aan de gezamenlijke systeembeheerders.[5] Uit de antwoorden van de gezamenlijke systeembeheerders blijkt dat het gaat om een situatie tussen de transmissiesysteembeheerder en een distributiesysteembeheerder. Hierbij kan het zijn dat de transmissiesysteembeheerder wel te maken heeft met te lage of te hoge spanningen, maar dat de spanningsregeling nog wel in staat is de spanning in het distributiesysteem dusdanig te regelen dat de distributiesysteembeheerder geen problemen heeft. Het voorgestelde artikellid ziet op de situatie waarin een aangeslotene fysiek is gekoppeld aan een distributiesysteem, maar de transmissiesysteembeheerder als systeembeheerder met een blindvermogensbehoefte het blindvermogen van die aangeslotene aan het distributiesysteem nodig heeft. Het voorgestelde artikellid beoogt dat de transmissiesysteembeheerder in dergelijke gevallen de distributiesysteembeheerder kan verzoeken om de desbetreffende aangeslotene voor hem te contracteren. Uitgangspunt is namelijk dat de transmissie- of distributiesysteembeheerder voor het inkopen van blindvermogen voor spanningsregeling in stationaire toestand uitsluitend aangesloten op het door hem beheerde systeem of een daarop aangesloten gesloten systeem contracteert. Ook is beoogd om de distributiesysteembeheerder de mogelijkheid te geven om dit verzoek af te wijzen.[6]
13. De gezamenlijke systeembeheerders hebben een tekstvoorstel ingediend ter vervanging van het voorstel voor artikel 9.37, vierde lid, Systeemcode (in het codewijzigingsvoorstel van 29 januari 2026) om de in het voorgaande randnummer beschreven uitzonderingssituatie nader te specificeren en een te ruime interpretatie te voorkomen.[7]
14. De ACM constateert dat met dit tekstvoorstel de in het voorgaande randnummer genoemde doelen worden bereikt en dat het tekstvoorstel in overeenstemming is met de in artikel 3.121, eerste lid, van de Energiewet opgenomen voorwaarden. De ACM heeft daarom dit voorstel volledig overgenomen in dit besluit. Het betreft de toevoeging van het vierde lid en het vijfde lid aan artikel 9.37 Systeemcode.

3.2.1.3 Achtste lid van bijlage 8 Systeemcode

15. De ACM heeft het woord "eveneens" verwijderd uit het voorstel voor het achtste lid van bijlage 8 om de suggestie weg te nemen dat er na de veiling zoals bedoeld in het zesde lid nog een veiling

---

[3] Zie vraag 3 in het document met kenmerk ACM/UIT/670874.
[4] Zie het antwoord op vraag 3 in het document met kenmerk ACM/IN/1101963.
[5] Zie de vragen 4.a. tot en met 4.d. in het document met kenmerk ACM/UIT/670874.
[6] Zie de antwoorden van de transmissie- en distributiesysteembeheerders op de vragen 4.a. tot en met 4.c. in het document met kenmerk ACM/IN/1101963.
[7] Zie het tekstvoorstel voor aanpassing van het voorstel voor artikel 9.37, vierde lid, Systeemcode in het antwoord op vraag 4.c. in het document met kenmerk ACM/IN/1101963.

van het zevende lid moet plaatsvinden, voordat kan worden overgegaan tot de bilaterale afspraken zoals bedoeld in het achtste lid. Het is namelijk de intentie dat transmissie- en distributiesysteembeheerders de mogelijkheid hebben na de eerste veiling direct over te gaan tot het maken van bilaterale afspraken zoals bedoeld in het achtste lid.[8]

3.2.1.4 Negende lid van bijlage 8 Systeemcode: incidentele afwijking inkoopprocedure blindvermogen voor spanningsregeling in stationaire toestand

16. In reactie op een vraag van de ACM aan de gezamenlijke systeembeheerders over het voorstel voor het negende lid van Bijlage 8 hebben de gezamenlijke systeembeheerders aangegeven dat dit lid uitsluitend is bedoeld in geval van een onvoorziene plotselinge specifieke blindvermogenbehoefte die binnen korte tijd moet worden hersteld om uitval te voorkomen en dat in dit geval er geen tijd is om de marktgebaseerde procedure te starten.[9] De ACM heeft het voorstel voor het negende lid van bijlage 8 aangepast om te verduidelijken dat het negende lid ziet op een situatie waarin er sprake is van een onvoorziene en plotselinge aanvullende behoefte aan blindvermogen voor spanningsregeling in stationaire toestand. Ook heeft de ACM op voorstel van de gezamenlijke systeembeheerders toegevoegd dat als het platform voor het inkopen van blindvermogen voor spanningsregeling in stationaire toestand onvoorzien niet beschikbaar is de transmissie- of distributiesysteembeheerder kan besluiten om incidenteel af te wijken van de inkoopprocedure.

3.2.2 Blackstartmogelijkheden

3.2.2.1 Artikel 9.51, tweede lid, Systeemcode

17. In het voorstel van 29 januari 2026 lichten de gezamenlijke systeembeheerders toe dat de transmissiesysteembeheerder blackstartmogelijkheden inkoopt via Europese aanbestedingsprocedures en dat de Europese richtlijnen voor deze aanbestedingen zijn omgezet in de Aanbestedingswet 2012. De gezamenlijke systeembeheerders stellen voor in de Systeemcode te verwijzen naar de Aanbestedingswet 2012, in plaats van een volledige inkoopprocedure op te nemen, aangezien de procedure die wordt toegepast voor de aanbesteding van blackstartmogelijkheden al is vastgelegd in Europese en nationale regelgeving.
18. De ACM kan zich vinden in deze benadering en heeft het voorstel voor aanpassing van artikel 9.51, tweede lid, van de Systeemcode overgenomen en constateert dat het tekstvoorstel in overeenstemming is met de in artikel 3.121, eerste lid, van de Energiewet opgenomen voorwaarden.

3.2.3 Conclusie

19. De ACM komt tot het oordeel dat de wijzigingen die de gezamenlijke systeembeheerders voorstellen niet in strijd zijn met de belangen, regels en eisen bedoeld in artikel 3.121, tweede lid, van de Energiewet. De ACM keurt de methoden en voorwaarden goed en stelt deze vast.
20. De ACM heeft grammatica, spelling en interpunctie in het codevoorstel waar nodig gecorrigeerd. Daarnaast heeft de ACM enkele tekstuele aanpassingen gedaan om de codebepalingen te verduidelijken.

[8] Zie het document met kenmerk ACM/IN/1116213.
[9] Zie het antwoord op vraag 11.a. in het document met kenmerk ACM/IN/1101963.